

ОТКРИВАНЕ НА ГОДИНАТА НА АСТРОНОМИЯТА – ИЗЛОЖБА, ОРГАНИЗИРАНА ОТ ИНСТИТУТА ПО АСТРОНОМИЯ ПРИ БАН

Ст.н.с. д-р Евгени Семков, научен секретар на ИА, E-mail: esemkov@astro.bas.bg

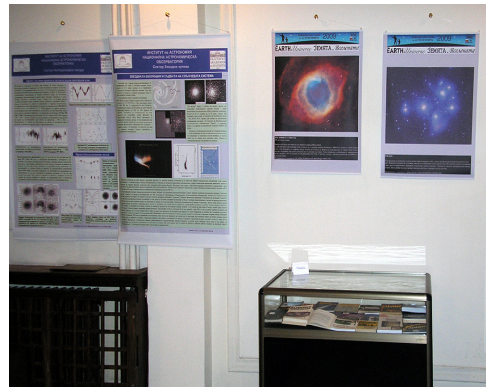
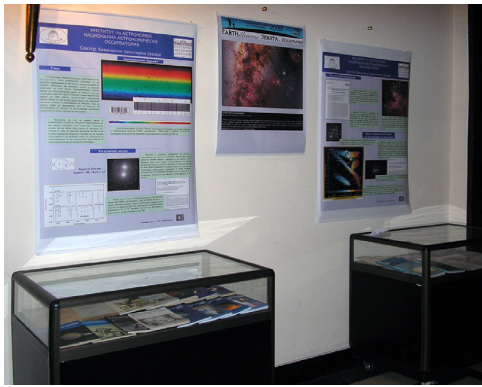

По инициатива на Генералната асамблея на Международния астрономически съюз и с подкрепата на ЮНЕСКО Общото събрание на ООН провъзгласи 2009 г. за Международна година на астрономията. Повод за това събитие е и 400 годишнината от първото използване на телескопа за астрономически наблюдения. Точно преди четири века италианският учен Галилео Галилей поставя началото на съвременната астрономия, насочвайки към звездното небе конструирания от него малък телескоп. Негови са и първите открития, направени с новия уред: кратерите по повърхността на Луната, слънчевите петна, фазите на планетата Венера, четирите най-големи спътници на планетата Юпитер, звездния състав на Млечния път. Годината на астрономията има за цел да популяризира науката сред най-широки слоеве от населението на Земята. С тази цел Международният астрономически съюз е подготвил редица инициативи, информация за които може да се намери на адрес: <http://www.astronomy2009.org/>.

Годината на астрономията в България беше открита на 23 януари с тържествено събрание в Големия салон на БАН. Събранието беше организирано от Института по астрономия при БАН съвместно със Съюза на астрономите в България и Народните астрономически обсерватории и планетариуми. По този повод във фойето на Централната сграда на БАН беше подредена изложба, представяща постиженията на Института по астрономия (ИА) в изучаването на космическите обекти и законите на Вселената.

Основна дейност на ИА са фундаменталните научни изследвания в областта на наблюдателната астрономия, както и теоретични изследвания на произхода и еволюцията на планетите, кометите, звездите и звездните системи, далечните галактики и другите обекти във Вселената. ИА разполага с две обсерватории за оптични астрономически наблюдения: Националната астрономическа обсерватория – Рожен в Родопите и Астрономическата обсерватория в гр. Белоградчик. Научната дейност на ИА е разпределена в седем сектора: Слънце, Слънчева система, Нестационарни звезди, Химически пекулярни звезди, Звездни атмосфери и обвивки, Звездни купове и Галактики. Постерите, подредени на изложбата, бяха изработени от отделните сектори в Института по астрономия, като са добавени и някои снимки на интересни космически обекти, наблюдавани в други обсерватории и предоставени ни от колегите по повод на Международната година на астрономията.

В постерите, представени от сектор Слънце, бяха показани резултатите от изследването на слънчевата корона и протуберансите по време на пълните слънчеви затъмнения, както и динамиката на слънчевите протуберанси по наблюдения от НАО – Рожен. Сектор Слънчева система представи резултати от изследването на физическите свойства на кометите, както и от фотометрични наблюдения на астероиди и изследване на динамиката на малките тела в Слънчевата система. Основен акцент в представянето на сектор Нестационарни звезди бяха резултатите от фотометрични и спектрални наблюдения на различни типове променливи звезди, а също така и от изучаването на процесите, пораждащи тази променливост. Сектор Химически пекулярни звезди представи резултати от изследванията на звездите с повишено

съдържание на метали в техните атмосфери и на звездите от типа Lambda Bootis. Бяха показани и резултати от наблюдения на звезди с химически аномалии в разсеяни звездни купове. Изследвания на масивните горещи звезди, на свръхновите и черните дупки, на симбиотичните звезди и на активността на късните звезди-свръхгиганти бяха представени от сектор Звездни атмосфери и обвивки. Беше разгледана също така ролята на тези обекти в звездната еволюция. Сектор Звездни купове представи картина на звездната еволюция и съдбата на Слънчевата система, изготвена въз основа на наблюденията на звездите в кълбовидните звездни купове. Еволюцията на галактиките и темпа на звездообразуване в тях са основна тема в работата на сектор Галактики. Показани бяха и резултати от фотометрични и спектрални наблюдения на активни галактични ядра и изследванията на космологичния нуклеосинтез. Бяха показани и резултатите от създаването на световна база от данни за широкоъгълните астрономически фотографски наблюдения.

Към изложбата бяха подредени и някои от по-важните научни статии, написани от сътрудници на института, периодичните издания на института — Астрономически календар и Bulgarian Astronomical Journal, както и много научни и научно-популярни книги по астрономия, издадени у нас.

